

SECHENOV UNIVERSITY
LIFE SCIENCES

AMSEEA

Azerbaijan Medical Simulation
Education Association

SIMULATION CENTER
SECHENOV UNIVERSITY
BAKU

OSKİ BƏLƏDÇİSİ

Cərrahiyyə

İxtisas:
Müalicə işi

Stansiyanın iş müddəti

Vərđişin yerinə yetirilməsinin ümumi müddəti – 10 dəqiqə. Akkreditə olunan şəxsin stansiyada keçirdiyi vaxt – 8,5 dəqiqədən az olmayaraq (praktik vərđişi vaxtından əvvəl yerinə yetirdikdə “Növbəti stansiyaya keçin” səs komandası verilənə qədər akkreditə olunan şəxs stansiyada qalır).

Praktik vərđişin yerinə yetirilmə müddəti

Komandanı səsəndirmə müddəti	Səs komandası	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Vərđişin yerinə yetirilməsi müddəti
0'	Stansiyaya daxil olun, ID nömrənizi səsəndirin və tapşırığa qulaq asın	Stansiyanın tapşırığına (brifinq) qulaq asın. Stansiyada fəaliyyətin başlanması	0,5'
8,0'	Sizin bir dəqiqəniz qalıb	Stansiyada fəaliyyətin davam etdirilməsi	8,5'
9,0'	Vaxtınız bitdi	Növbəti komandanı gözləyin	1'

Situasiyalarının (ssenarilərinin) siyahısı

Nö	Situasiya (ssenari)
1	Subdural hematoma
2	Travmatik pnevmotoraks
3	Daxili qanaxma

Stansiyanın tapşırıqları və ardıcılığı imtahan günü komissiyanın üzvləri tərəfindən müəyyən edilir.

Ssenari 1

Subdural hematoma

Akkreditasiya olunan şəxs üçün məlumat (brifinq).

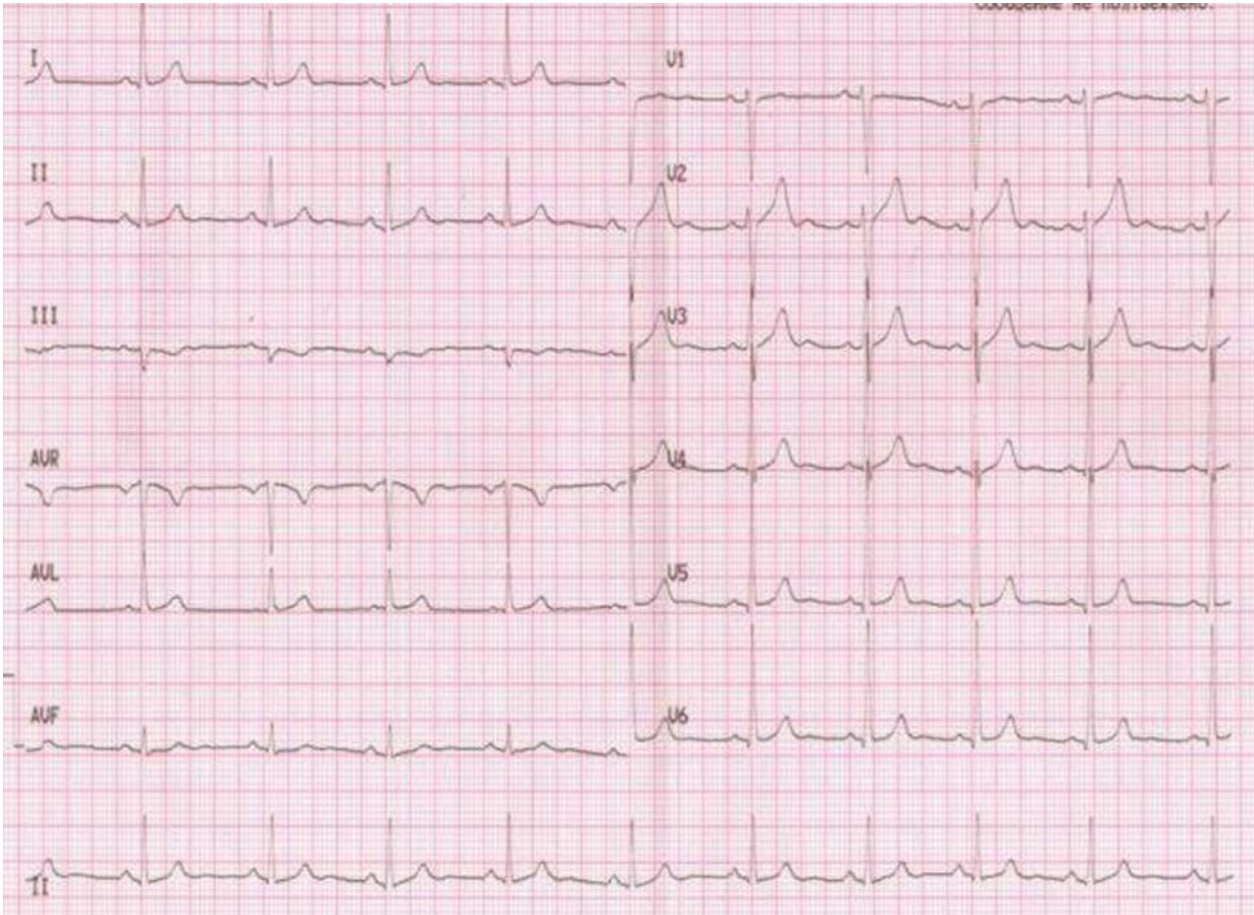
Xilasetmə qrupunuza tikinti sahəsinə zəng daxil olub, orada 45 yaşlı, huşunu itirmiş kişi damdan asfaltın üzərinə yıxılıb. Kişi özünə gəlmədiyi üçün həmkarı təcili yardım çağırıb. Gəldikdən sonra adamın qıcıqlamalara cavab vermədiyini, sol göz bəbəyinin genişləndiyini gördünüz. Digər zədə və ya xəsarət əlamətləri aşkar edilməyib.

Səsləndirilən mətn

(Vital funksiyaların qiymətləndirilməsi zamanı simulyator tərəfindən səsləndirilməsi mümkün olmayan mətni komissiya üzvü səsləndirəcək)

A	<i>Yuxarı tənəffüs yollarının keçiriciliyi</i>	Vizual olaraq pozulmayıb
	<i>Saturasiya</i>	90%
	<i>O₂ terapiyası həyata keçirildikdə</i>	94%
B	<i>Tənəffüs hərəkətlərinin sayı</i>	15
	<i>Ağciyərlərin perkussiyası</i>	Sol və sağ tərəfdə aydın ağciyər səsi
	<i>Ağciyərlərin auskultasiyası</i>	Hər iki tərəfdə vezikulyar tənəffüs
	<i>Traxeya</i>	Normadadır
	<i>Boyun venaları</i>	Normadadır
C	<i>Ürək döyüntülərinin tezliyi</i>	70
	<i>AT</i>	110/70
	<i>Ürəyin auskultasiyası</i>	Aydın tonlar
	<i>EKG</i>	Sinus ritmi
	<i>Kapilyar dolğunluq</i>	3 s.
	<i>Venadaxili giriş + analizlər</i>	+
	<i>Dəri örtükləri</i>	Normal
D	<i>Göz bəbəklərinin fotoreaksiyası</i>	Sol bəbək genişləniib, hərəkətsizdir
	<i>Əzələ tonusu</i>	Sol tərəfdə azalıb
	<i>Qanda qlükoza</i>	6,3 mmol/l
E	<i>Qarın palpasiyası</i>	Qarın yumşaq, ağrısızdır
	<i>Bud arteriyaları</i>	Nəbz simmetrikdir, dolğundu
	<i>Varikoz</i>	Müşahidə olunmadı
	<i>Ödemlər</i>	Müşahidə olunmadı
	<i>Bel</i>	Gözlə görünən travma, qanaxma yoxdur
	<i>Per rectum</i>	Tələb olunmur
	<i>Bədən temperaturu</i>	36.5

Ssenari 1

Sinus ritmi

Müalicə tədbirləri

- Oksigen terapiyasının təmin edilməsi
- Mannitol 15% 1q/kq 15 dəqiqə ərzində

Ssenari 2

Travmatik pnevmotoraks

Akkreditasiya olunan şəxs üçün məlumat (brifinq).

Təcili yardım həkimi avtomobil qəzasına düşən 30 yaşlarında olan kişini müayinə edir. Xəstə avtomobildən 3 metr aralıya atılıb, o, magistral yolda üzüaşağı uzanıb. Artıq polis gəlib və nəqliyyat təhlükəsini aradan qaldırmaq üçün hadisə yerini mühasirəyə alıb. Digər zərərçəkənlərin müalicəsi artıq aparılır.

Səsləndirilən mətn

(Vital funksiyaların qiymətləndirilməsi zamanı simulyator tərəfindən səsləndirilməsi mümkün olmayan mətni komissiya üzvü səsləndirəcək)

A	<i>Yuxarı tənəffüs yollarının keçiriciliyi</i>	Vizual olaraq pozulmayıb
	<i>Saturasiya</i>	70%
	<i>O₂ terapiyası həyata keçirildikdə</i>	80%
B	<i>Tənəffüs hərəkətlərinin sayı</i>	24
	<i>Ağciyərlərin perkussiyası</i>	Solda timpanik səs
	<i>Ağciyərlərin auskultasiyası</i>	Soldan, sağ tərəfdən daha az
	<i>Traxeya</i>	Normadadır
	<i>Boyun venaları</i>	Şişkin
C	<i>Ürək döyüntülərinin tezliyi</i>	130
	<i>AT</i>	80/40
	<i>Ürəyin auskultasiyası</i>	Aydın
	<i>EKG</i>	Sinus taxikardiyası
	<i>Kapilyar dolğunluq</i>	3 s.
	<i>Venadaxili giriş + analizlər</i>	+
	<i>Dəri örtükləri</i>	Soyuq, sianotik
D	<i>Göz bəbəklərinin fotoreaksiyası</i>	Fotoreaksiya saxlanılıb
	<i>Əzələ tonusu</i>	Normal
	<i>Qanda qlükoza</i>	6,3 mmol/l
E	<i>Qarın palpasiyası</i>	Qarın yumşaq, ağrısızdır
	<i>Bud arteriyaları</i>	Nəbz tezləşmiş, simmetrikdir
	<i>Varikoz</i>	Müşahidə olunmadı
	<i>Ödemlər</i>	Müşahidə olunmadı
	<i>Bel</i>	Gözlə görünən travma, qanaxma yoxdur
	<i>Per rectum</i>	Tələb olunmur
	<i>Bədən temperaturu</i>	36.5

Ssenari 2

Sinus taxikardiyası

Müalicə tədbirləri

- Oksigen terapiyasının təmin edilməsi
- Aşağıda yerləşən qabırğanın yuxarıkənarı üzrə orta körpücük xətt üzrə IIqabırğaarasında plevral boşluğunpunksiyası
- 0,9% NaCl məhlulunun infuziyası 500 - 1000 ml v/d damcı üsulu ilə

Ssenari 3

Daxili qanaxma

Akkreditasiya olunan şəxs üçün məlumat (brifinq).

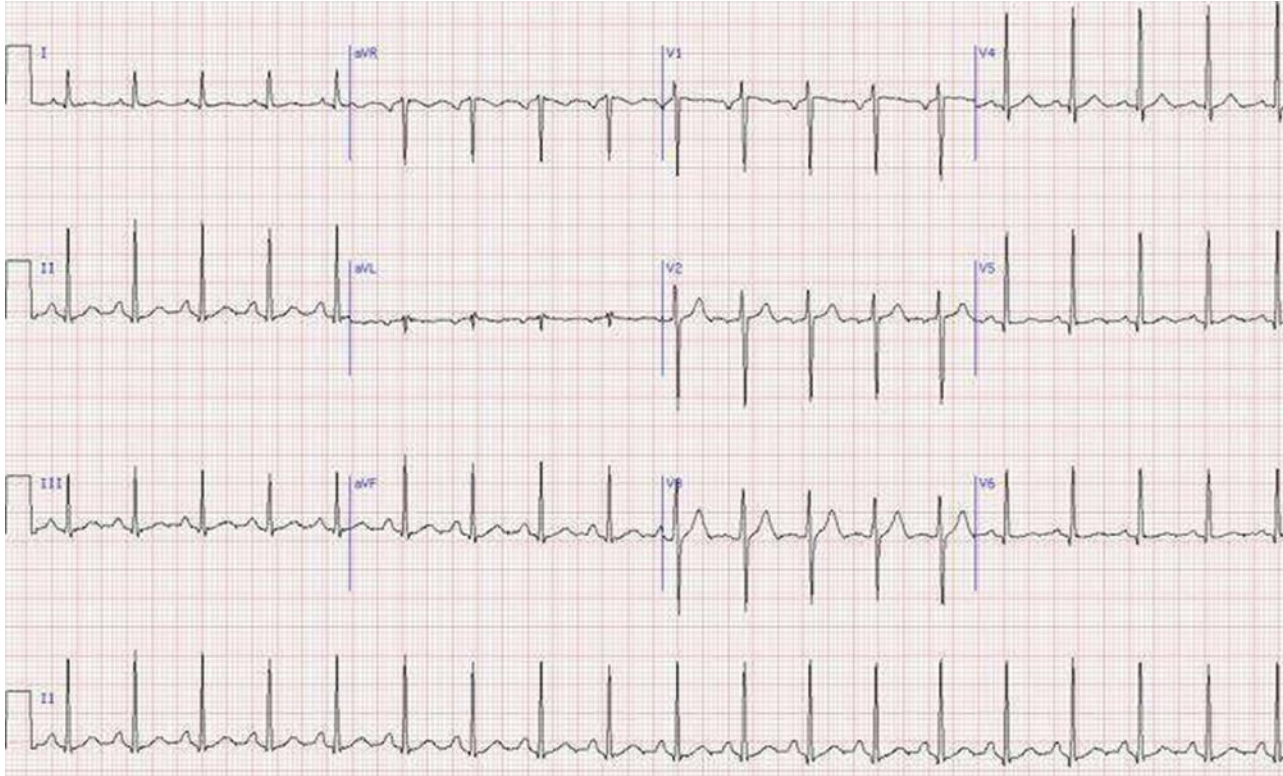
Sizin briqadanız şəhəratrafi magistral yolda qəza baş vermiş hadisə yerinə çağırılıb. Motosikletçi, 25 yaşlı gənc idarəetməni itirərək yoldan çıxıb. Briqada gələndən sonra gördü ki, zərərçəkmiş huşunu itirib və heç bir gözəgörünməz xəsarəti yoxdur, lakin o, ayaq üstə dura bilmir, başı gicələnir və gözləri qaralır.

Səsləndirilən mətn

(Vital funksiyaların qiymətləndirilməsi zamanı simulyator tərəfindən səsləndirilməsi mümkün olmayan mətni komissiya üzvü səsləndirəcək)

A	<i>Yuxarı tənəffüs yollarının keçiriciliyi</i>	Vizual olaraq pozulmayıb
	<i>Saturasiya</i>	95%
	<i>O₂ terapiyası həyata keçirildikdə</i>	-
B	<i>Tənəffüs hərəkətlərinin sayı</i>	30
	<i>Ağciyərlərin perkussiyası</i>	Aydın ağciyər səsi
	<i>Ağciyərlərin auskultasiyası</i>	Vezikulyar tənəffüs
	<i>Traxeya</i>	Normadadır
	<i>Boyun venaları</i>	Çökmüşdür
C	<i>Ürək döyüntülərinin tezliyi</i>	130
	<i>AT</i>	95/65
	<i>Ürəyin auskultasiyası</i>	Tezləşmiş
	<i>EKQ</i>	Sinus taxikardiyası
	<i>Kapilyar dolğunluq</i>	4 s.
	<i>Venadaxili giriş + analizlər</i>	+
	<i>Dəri örtükləri</i>	Hər yerdə solğun, toxunduqda soyuq
D	<i>Göz bəbəklərinin fotoreaksiyası</i>	Fotoreaksiya saxlanılıb
	<i>Əzələ tonusu</i>	Normal
	<i>Qanda qlükoza</i>	6, 3 mmol/l
E	<i>Qarnın palpasiyası</i>	Ağrılı, gərgin
	<i>Bud arteriyaları</i>	Nəbz simmetrikdir
	<i>Varikoz</i>	Müşahidə olunmadı
	<i>Ödemlər</i>	Müşahidə olunmadı
	<i>Bel</i>	Gözlə görünən travma yoxdur
	<i>Per rectum</i>	Tələb olunmur
	<i>Bədən temperaturu</i>	36.5

Ssenari 3

Sinus taxikardiyası

Müalicə tədbirləri

- Traneksam turşusu 1 q 8-12 dəqiqə ərzində
- 0,9% NaCl məhlulunun infuziyası 500 - 1000 ml v/d damcı üsulu ilə

Vərdişlərin icrası alqoritmi

Praktiki bacarıqları yerinə yetirmək və mənimsəmək üçün səhiyyə işçilərini ilkin akkreditasiyasına və ya ilkin ixtisaslaşdırılmış akkreditasiyasına hazırlamaq üçün bu alqoritmədən istifadə edilə bilər.

№	Akkreditasiya olunan şəxsin fəaliyyəti
1.	Özünü və zərərçəkmiş üçün heç bir təhlükə olmadığından əmin olun - ətrafınıza baxın, təhlükəsizlik jesti göstərin
2.	Huşu qiymətləndirin: Toxunmadan ucadan zərərçəkmişə müraciət edin: "Köməyə ehtiyacımız varmı?" zərərçəkmişin hər qulağına
3.	Köməyə çağırın
4.	Çanta yığılmasını təmin edin
5.	Əlcəkləri geyinin
6.	Köməkçiyə əlcəkləri geyinməyə təklif edin
7.	Bütün sonrakı hərəkətlərinizi ucadan səsləndirin, köməkçiyə tam dəqiq göstərişlər verin (komanda işi)
A - tənəffüs yollarının keçiricilik qabiliyyətini düzgün qiymətləndirilməsi	
8.	Şpatel vaisitəsi ilə, yad cisimlərin, mayələrin olub-olmaması üçün ağız boşluğunu yoxlamaq
9.	Pulsoksimetriyanı təmin etmək
10.	Göstəriş olduqda oksigen terapiyasını təmin edin: <ul style="list-style-type: none"> • nəfəs maskası taxmaq • maskanı oksigen mənbəyinə birləşdirin • düzgün axını seçin (minimum/orta/maksimum)
B – Tənəffüs sisteminin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi	
11.	Ən azı 10 saniyə ərzində tənəffüs dərəcəsinə (THS) qiymətləndirin
12.	Fonendoskop ilə müqayisəli auskultasiyasını icra edin
13.	Döş qəfəsinin müqayisəli perkussiyasını icra edin
14.	Traxeya və boyun venaları nəzərdən keçirin
C – Ürək-damar sisteminin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi	
15.	Periferik nəbzi qiymətləndirin: <ul style="list-style-type: none"> • Bədənin bir tərəfində eyni vaxtda radial və karotid arteriyalarda nəbzi ən azı 10 saniyə palpasiya edin. • Eyni zamanda radial arteriyaları palpasiya edin • Ən azı üç barmağınızı radial arteriyanın proyeksiyası sahəsində ən azı 10 saniyə tutaraq radial arteriyada nəbz tezliyini hesablayın.
16.	AT ölçün
17.	Ürəyin auskultasiyasını aparın
18.	12 aparmada EKQ aparın
19.	Xəstə monitorinqini təmin edin: <ul style="list-style-type: none"> • monitorun elektrodlarını tətbiq edin • monitoru birləşdirin

	<ul style="list-style-type: none"> • monitor da EKQ qeydinin olduğundan əmin olun
20.	Hazır olunmuş EKQ-nı qiymətləndirin
21.	V/D kateter (v/d giriş) quraşdırılmasını təmin edin və qan alın. Analiz üçün qan göndərin.
22.	Ağ Ləkə Simptomunu yoxlayın: <ul style="list-style-type: none"> • Dırnaq yatağının damarlarının pulsasiyasını müşahidə edərək xəstənin dırnağının ucuna basın. • Barmağınızın ucunu buraxın və doldurulmasını müşahidə edin (vaxt intervalını qiymətləndirin)
23.	Əllərinizlə dərinin rəngini və vəziyyətini qiymətləndirin
D –nevroloji statusu qiymətləndirin	
24.	Fənərdən istifadə edərək göz bəbəklərinin fotoreaksiyasını qiymətləndirin
25.	Əzələ tonusunu qiymətləndirin: <ul style="list-style-type: none"> • hər bir qolun və hər ayağın əyilməsini və uzanmasını həyata keçirin
26.	Qlükometr ilə qanın plazmasının qlükoza səviyyəsini qiymətləndirin
27.	Qlükoza nəticələrinizi səsləndirin
E – ümumi vəziyyətinin qiymətləndirilməsi	
28.	Qarının dörd tərəfində səthi palpasiyasını həyata keçirin
29.	Hər iki tərəfdən eyni vaxtda femoral arteriyalarda nəbzi palpasiya edin
30.	Baldırların və pəncələrin müayinəsini edin: <ul style="list-style-type: none"> • Aşağı ətrafların ödemini qiymətləndirin • Aşağı ətrafların varikoz damarlarının mövcudluğunu qiymətləndirin
31.	Kürəyin müayinəsini edin
32.	Göstəricilər üzrə rektal müayinə edin Ölcəklərinizi dəyişin
33.	Bədən temperaturunu ölçün
34.	TTY çağıraraq aşağıdakı məlumatları səsləndirin: <ul style="list-style-type: none"> • Yer (adres, otaq) • Pasiyentlərin sayı, cinsi, yaşı • İlk diaqnoz • Sizin yardımınızın həcmi • Çağırışın qəbul olmasından əmin olmaq
35.	Müalicə tədbirlərinin tətbiqi: <ul style="list-style-type: none"> • düzgün və tam dərman dəstindən istifadə edin (DV) • dərmanların yeridilməsi üçün optimal üsuldan istifadə edin • DV düzgün dozalarını təyin edin
36.	Müayinənin ABCDE ardıcılığına riayət olunmasından əmin olun
37.	Təkrar ABCDE müayinəni keçirin və xəstənin vəziyyətinin yaxşılaşdığına əmin olun

ÇEK-LİST

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Qiymətləndirmə	
		☐ bəli	☐ xeyr
1	Özü və zərərçəkmiş şəxs üçün təhlükənin olmadığına əmin oldu və zəruri halda təhlükəsizliyi təmin etdi	☐ bəli	☐ xeyr
2	Zərərçəkmişin huşunun düzgün qiymətləndirdi və anamnesis morbinin toplanılmadı.	☐ bəli	☐ xeyr
3	Çantanın olmasını təmin etdi, həmçinin köməkçi(ləri) çağırdı	☐ bəli	☐ xeyr
4	Əlcəkləri geyindi və köməkçiyə onları geyinməsinə təklif etdi	☐ bəli	☐ xeyr
5	A tənəffüs yollarının keçiricilik qabiliyyətini düzgün qiymətləndirdi	☐ bəli	☐ xeyr
6	B - pulsoksimetriya - göstərişlər üzrə oksigenterapiyasını təmin etdi	☐ bəli	☐ xeyr
7	B - ağciyər auskultasiyasını düzgün etdi - və nəticəni düzgün interpretasiya etdi	☐ bəli	☐ xeyr
8	B - perkussiyanı düzgün etdi - THDS –nin qiymətləndirilməsi - traxeyanın və boyun venalarının müayinəsi	☐ bəli	☐ xeyr
9	C - radial və karotis arterialarında bir tərəfli nəbzni qiymətləndirilməsi - hər iki tərəfdən radial arteriyalarda nəbzni qiymətləndirilməsi - AT ölçülməsi	☐ bəli	☐ xeyr
10	C - ürəyin auskultasiyasının düzgün yerinə yetirdi - və nəticəni düzgün interpretasiya etdi	☐ bəli	☐ xeyr
11	C - EKQ elektrodların düzgün yerləşdirdi - və düzgün interpretasiya etdi	☐	☐
12	C - v/d giriş, qanın götürülməsi - ağ ləkə simptomunun yoxlanılması - dəri rənginin qiymətləndirilməsi	☐ bəli	☐ xeyr
13	D - göz bəbəklərinin işığa qarşı reaksiyası - əzələ tonusunun qiymətləndirilməsi - qlükoza səviyyəsinin ölçülməsi	☐ bəli	☐ xeyr
14	E - qarının palpasiyasını yerinə yetirdi - femoral arteriyalarda nəbzni qiymətləndirilməsi	☐ bəli	☐ xeyr
15	E - bel nahiyəsinə baxış etdi - baldır və ayaqlarda ödem və varikoz damar genişlənməsinin olub-olmamasının qiymətləndirdi	☐ bəli	☐ xeyr

16	E - bədən temperaturunu ölçdü	☐ <i>bəli</i>	☐ <i>xeyr</i>
17	E - göstərişlərə uyğun rektal müayinə keçirdi - əlcəkləri dəyişdi	☐	☐
18	Xəstəxanaya düzgün çağırış etdi	☐ <i>bəli</i>	☐ <i>xeyr</i>
19	İlkin diaqnozu düzgün təyin etdi	☐ <i>bəli</i>	☐ <i>xeyr</i>
20	- Yalnız təyin edilmiş dərmanlardan istifadə olunur - düzgün dozadan istifadə etdi - optimal inyeksiya üsulu - göstərişlərə uyğun olaraq lazımi manipulyasiyalar həyata keçirmişdir	☐ <i>bəli</i>	☐ <i>xeyr</i>
21	Xəstənin müayinəsini ABCDE alqoritmə uyğun aparmışdır, ardıcılığına riayət edirdi.	☐ <i>bəli</i>	☐ <i>xeyr</i>
21	Hərəkətlərini şərh etdi	☐ <i>bəli</i>	☐ <i>xeyr</i>

Pasportun normativ-metodik təminatı

European Resuscitation Council Guidelines 2021:

1. <https://www.msmanuals.com/professional/Injuries-Poisoning/Traumatic-Brain-Injury-TBI/Traumatic-Brain-Injury-TBI>
2. <https://www.amboss.com/de/wissen/Thoraxdrainage - Klinische Anwendung>
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK532909/>